

LUGEJA KIRJUTAB

Ootamatu külaline

Kõpitsesin hilisõhtul oma Ida-Virumaal asuva suvekodu köögipõrandat, kui märkasin silmanurgast õhus mingit varju liikumas. Tohoh, kas maja vaim?! Siiski mitte – hoopis nahkhiir! Küllap ta oli sügisel sisse lipsanud ning endale mõnusa talveuinaku paiga leidnud, aga ahju-soojust ajas ta üles. Kui loomake küünistega palkseinale klammerdus, sain ta ettevaatlikult kütmata tagatuppa toimetada. Järgmisel päeval oli nahkhiir kadunud. Kindlasti otsis kusagil kila-kola vahel uue magamiskoha.

Ehk oskate pildi järgi öelda, mis liigiga tegu. Millal ta ärkama hakkab? Kas viia ta rahulikumasse paika? Või pean kevadel ühe akna praokile jätma, et sõbrake kohe toiduretkele saaks minna?

T. P. Harjumaalt

TEET PUNGAS

Vastab loodusteadlane, nahkhiirte uurija MATTI MASING

See on põhja-nahkhiir. Talvitub majades, keldrites, koobastes. Talvitumisko-
has peab olema madal õhutemperatuur, 0 kuni +5 kraadi on parim.

Kui ta majja sisse sai ja leidis sealt jaheda ruumi, siis see talle sobiski. Väl-
ja saamiseks peab kusagil olema pragu.

Täiendav info meie nahkhiirte kohta:

<http://www.hot.ee/pisiimetajad/> > Liigikirjeldused

Põhja-nahkhiir

Põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*) on II liigikaitse kategoorias-
se kuuluv liik. Eestis looduskait-
se all alates 1958. a.

Ta on tumepruuni seljaga, millel on
kuldne või valkjas kirme (karvatipud).
Kõhupool heledam kollakaspruun. Len-
nunahk, kõrvad ja ninaots tumed- või
mustjaspruunid. Kõrvad paksud, ei pais-
ta läbi. Otsmikul kõrvade eesservade
juures oranžikad laigud. Puudutami-
sel agressiivne, hammustab.

Tiibade siruulatus 240–290 mm, tüve-
pikkus 48–65 mm, kehakaal 8–18 g.

Põhja-nahkhiir on Euraasias kõige
põhjapoolsema levikuga nahkhiireliik.
Eestis levinud kogu mandriosas ja palju-
del saartel. Suvel elab metsades, parki-
des, aedades, veekogude ääres, ka asula-
tes (sh linnades). Päevased varjepaigad
on hoonete katusealused, seinapraod,
müüriõhked, puuõõnsused.

Aktiivsusperiood, mil loomad toituvad,
kestab aprilli keskpaigast oktoobri kesk-
paigani. Kevadel-sügisel on põhja-nahk-
hiir aktiivne üksnes soojematel öödel, mil
õhutemperatuur ulatub üle +6 °C.

Kevadel ja suve lõpul, kui ööd on pi-
medad ja jahedad, püüab sageli saaki
tänavalaternate jm tugevate valgusali-
kate juures. Toiduks on lendavad pu-
tukad, sh kahetivalised, liblikad, võrk-
tiivalised, nokalised.

Poegimiskoloonias (enamasti majaka-
tuse või -seina vahel, harvem puuõõn-

suses) on 10–30, harva kuni 50 emast.
Igaühel sünnib juuni teisel poolel või
juuli algul 1–2 järglast, kes saavad len-
nuvõimeliseks 4-nädalaselt.

Talvitub koobastes, tunnelites, keldri-
tes, varjendites, Lääne-Eestis pehme tal-
ve korral kuurides ja puuriitades. Talvi-
tuspaika sissepääsuks piisab 1 cm lai-
sust praost näiteks ukse ja piida vahel.
Talvitub temperatuuril –3 kuni +7 °C.
Kui on hästi tugev pakane, ärkavad loo-
mad üles ning otsivad soojema koha (nt
keldri või maja).

Põhja-nahkhiire liiki ohustavad ehi-
tustööd hoonetes (katuse-seinte remont,
puitosade töötlemine mürgiste ainete-
ga), metsaäärsete majade ja puuõõn-
suste kadumine, muutused toitumis-
paikades, pestitsiidide kasutamine pu-
tukatõrjes, röövloomad (kassid, kärpla-
sed, öökullid).

Põhja-nahkhiirte talvitumise võivad
ohtu seada sobivate talvituspai-
kade hävimine, avade kinniajamine, loomade
häirimine, talvituspai-
ga mikrokliima ja/
või siseehituse muutmine, looduslikud
tegurid (külm, röövloomad, avade sul-
gumine varingu tõttu jm).

Ohutegur on ka inimeste teadmat-
nende loomakeste eluviisist ja elupaik-
kadest. Näiteks nende mitmed talvitus-
paigad Tallinna ümbruse kindlusekäi-
kudes on kinni aetud või üle ujutatud.
Saesaare paisjärve tekitamisega jäi vee
alla looduslik Ahja koobas. Kannatada

Põhja-nahkhiir köögiseinal.

saanud on ka talvituskohad mõisa- ja
linnusekeldrites üle kogu Eesti. Palju-
des tehiskoobastes käivad koopaturistid,
häirides seal talvituvaid nahkhiiri.

Liigi kaitsmiseks tuleks hoida ja taas-
tada loodusliku ilmega segametsi, soid
ja veekogusid; säilitada metsades-par-
kides vanu puud ning hooned. Mõisa-
ja linnusekeldreid, samuti bastionikäike
jm maa-aluseid varjepaiku peaks korda
tegemea viisil, mis soodustab seal nahk-
hiirte talvitumist. Inimesi tuleb teavita-
da nahkhiirte olukorrast ja kaitseabi-
nõudest.

Refereeritud Matti Masingu raama-
tust "Pisiimetajad – kaitset vajavad pi-
siimetajad Eestis".